

Gyermekvédelmi szakellátás

I. Általános követelmény:

A vizsgázó ismerje a gyermekvédelmi szakellátás hatókörébe kerülő családok és gyermekek társadalmi és mentális jellemzőit, a veszélyeztetettséget előidéző körülményeket, az ellátásba vett gyermekek fejlődésének sajátosságait, a gyermekvédelmi szakellátás formáit, feladatait, és az ezekkel szemben támasztott szakmai követelményeket.

Képesnek kell lennie a szakellátásba bekerülő gyermek jogainak és érdekeinek a védelmére, valamint szocializációjának elősegítésére.

Rendelkezzen ismeretekkel a kiégés (burn-out-szindróma) kialakulására, lefolyására, tüneteire vonatkozóan, valamint az egyéni és munkahelyi prevenció, intervenció lehetőségeit illetően.

A szakvizsgázók jelentős hányada szakértőként, intézményvezetőként tevékenykedik. Vezetői, szakértői munkájához, valamint a társterületeken dolgozó vezetőkkel és szakemberekkel történő alkotó együttműködéshez rendelkezzen az alapvető vezetéstudományi ismeretekkel.

II. Témacsoporton belüli részletes követelmény:

1.) Demográfiai és társadalmi jellemzők

- a családok helyzete a mai magyar társadalomban, különös tekintettel a célcsoportokba tartozó családok sajátosságaira
- a gyermekvédelmi szakellátást igénybe vevők csoportjai, a szakellátásba kerülő gyermekek családi hátterének demográfiai jellemzői, ezek alakulása az utóbbi évtizedekben, különös tekintettel a roma családokat jellemző adatokra
- a szakellátásba kerülő gyermekek társadalmi és egyéni eredetű problémáinak ok-okozati összefüggései
- az utógondozói ellátásban részesülők főbb szocio-demográfiai jellemzői, problémái

2.) Speciális ismeretek

- a társadalmi normák, illetve deviáns magatartások szerepe a gyermekek ellátásával, nevelésével, szocializálásával kapcsolatban
- a veszélyeztetettség észlelésének és meghatározásának alapvető társadalmi kérdései, a veszélyeztetettség jellegzetes csoportjai, azok tünetei és okai
- a (re)szocializáció és a másodlagos szocializáció különbségei, feltételei és folyamata
- a teljes körű környezetváltozás fokozott alkalmazkodási terhének következményei
- a gyermekvédelmi szakellátás érték háttere (az *individuális értékek*, például: az egyén integritása és méltósága, önmeghatározási joga, önmegvalósítása, lehetőségeinek teljes kibontakoztatása, személyiségének gyarapodása és a *szociális alapértékek*, például: szabadság, egyenlőség, szolidaritás, demokrácia)
- a szakellátásban elhelyezett gyermekek pszichoszociális fejlődésének jellemzői, az eltérő fejlődésmenetet okozó hatások

- a különböző életkorok pszichológiai jellemzői, a pszichés tünetképződések felismerésének és kezelésének lehetőségei, az alapvető gyermekpszichiátriai és pszichopatológiai tudnivalók
- a szakellátásra szoruló csecsemő és kisgyermek speciális szükségletei
- a gyógypedagógiai megsegítést igénylő problémák felismerésének lehetőségei, a fogyatékoságok hatása az életmódra és a lelkiállapatra
- a krónikus betegségek hatása az életmódra és a lelkiállapatra
- a szenvedélybetegségek okai, fajtái, gyanújelei
- a veszélyeztetettség értelmezése és a gyermekvédelem főbb modelljei hazánkban és egyes európai országokban

3.) Az ellátórendszer és azt szabályozó jogi rendelkezések

- a gyermekek védelmének rendszere, az önkormányzatok és az állam feladatai
- a gyermekvédelmi rendszer szintjei, a rendszerszintek közötti kapcsolatok
- a gyermekvédelem rendszeréhez kapcsolódó feladatellátók, társterületek sajátosságai, az együttműködés feladatai és munkaformái
- a gyermekvédelmi szakellátás formái (otthont nyújtó ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás, utógondozói ellátás), feladatai
- az otthont nyújtó ellátás tartalma, formái (nevelőszülői hálózat, gyermekotthon) és azok jellemzői
- az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermekek számára – a gyermekvédelmi ellátórendszeren kívül - járó ellátások (családi pótlék, árvajáradék, közgyógyellátás)
- az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermekek és szüleik jogai és kötelezettségei
- a szülői felügyeleti jog és a gyámság kérdései
- a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás szerepe a gyermek gondozási helyének kijelölésében, az örökbefogadás előkészítésében továbbá a nevelőszülői hálózat működtetésében
- az utógondozás, illetve az utógondozói ellátás célja, tartalma
- a hatósági intézkedések szerepe a gyermekvédelem rendszerében
- a gyermek sorsának rendezése örökbefogadással
- a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmények működése engedélyezésének, és szakmai ellenőrzésének rendje
- a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményben meghatározott gyermeki jogok és azok érvényesülése Magyarországon
- a javítóintézetek, illetve a fiatalok pártfogó felügyeletét ellátó hivatásos pártfogók feladatai

4.) Alkalmazott módszerek, technikák

- a gyermekvédelmi szakellátás alapértékeinek érvényesülését szolgáló biztosítékok, módszerek, technikák
- az egyén jellemzőire építő szükségletorientált egyéni elhelyezési, gondozási-nevelési terv kidolgozásának folyamata, módszerei, a tervek funkciói, alkalmazásuk
- a „Gyermekeink védelmében” című egységes nyilvántartási rendszer felépítése és alkalmazása
- a szakmai program elkészítésének folyamata
- a szakellátásba kerülő gyermekkel kapcsolatos szakértői tevékenység módszerei

- az egészséges életmód és életvitel gyakorlati szervezésének főbb összetevői, gyakorlati módszerei és követelményei
- a gyakrabban előforduló testi betegségek és tüneteik, az elsősegélynyújtás és az ápolástan alapelemei
- a terhesség korai jelei, felvilágosító tevékenység, fogamzásgátlás, terhesség serdülőkorban, a várandós anya egészséges életmódjának feltételei
- a nagykorúvá váltak gondozásának módszerei
- a személyiség mint munkaeszköz, megóvásának és fejlesztésének módszerei
- döntésközpontú és személyiségközpontú vezetési modellek

5.) A kiégés (burn-out szindróma)

- a kiégés (burn-out szindróma) fogalma, lefolyása, tünetei;
- prevenció, intervenció individuális, mezo- és makroszinten.

6.) Vezetéstudományi alapismeretek

- vezetéstudományi alapfogalmak;
- vezetéstudományi elméletek, modellek;
- a vezetési funkciók;
- szervezeti alapfogalmak, a szervezetek strukturális jellemzői, alapformái, szervezettervezés, -fejlesztés;
- a szakterület vezetői tevékenységének jogszabályi háttere, kötelezően előírt dokumentumok, a vezetéstudományi ismeretek alkalmazásának lehetőségei.

III. Szóbeli vizsgakérdések:

1. A gyermekvédelmi szakellátást igénybe vevő gyermekek és családjaik társadalmi, demográfiai jellemzőinek alakulása
2. A veszélyeztetettség értelmezése a gyermekvédelmi szakellátások nézőpontjából
3. A gyermekek védelmének rendszere, a feladat ellátására kötelezettek, a rendszer finanszírozásának szabályai
4. Az otthont nyújtó ellátás tartalma (teljes körű ellátás, családgondozás, utógondozás), formái
5. A nevelőszülői hálózat szervezése, működtetése, a nevelőszülő feladatai
6. A gyermekotthonok feladatai, típusai
7. A területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás helye és szerepe a gyermekvédelem rendszerében
8. A gyermekvédelmi szakellátást megalapozó hatósági intézkedések: ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel,
9. Az örökbefogadás célja, feltételei, formái továbbá az örökbe fogadhatóvá nyilvánítás szabályai
10. A gyermeki jogok biztosításának problémái és lehetőségei a gyermekvédelmi szakellátásban
11. A gyermekvédelmi gondoskodás alatt állók gyámságának főbb szabályai
12. A gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek pszichoszociális jellemzői
13. A gyermekvédelmi szakellátásban részesülő csecsemő és kisgyermek speciális szükségletei és ellátása

14. A gyógypedagógiai problémák felismerése és a fogyatékos gyermekek ellátásának lehetőségei a szakellátásban
15. A leggyakoribb gyermekkori pszichoszomatikus betegségek. A hazai gyermek- és ifjúságpszichiátriai ellátást nyújtó intézmények típusai/fajtái. Mentálhigiénés módszerek alkalmazása gyermekotthonban
16. Az egészséges életmód, életvitel biztosításának módszerei, a gyakrabban előforduló testi betegségek és tüneteik
17. A csoportmunka alkalmazása a gyermekvédelmi szakellátás intézményeiben; a csoportok típusai, a csoporttagság motivációi, csoportthatékonyság és csoportdinamikai hatások
18. Törvényben szabályozott és előírt írásbeli és szóbeli feladatok a gyermekvédelmi szakellátás minőségének és jogszerűségének biztosítására (pl. a nyilvántartási rendszer szerkezete és funkciói, az esetmegbeszélés)
19. A szakmai szabályok és a szakmai program közötti különbség. A szakmai program elemei, összeállításának, elkészítésének és továbbfejlesztésének módszerei
20. Az utógondozottak társadalmi státuszának közös jellemzői és főbb problémái. Az utógondozói ellátás és az otthonteremtési támogatás szerepe a fiatal felnőtt önálló életkezdésének segítésében
21. A kiégés (burn-out szindróma) fogalma, lefolyása, tünete. Az egyéni és munkahelyi prevenció, intervenció.
22. Vezetéstudományi elméletek, modellek. A vezető funkciói, a munkahelyi szervezet működtetése, tervezése, fejlesztése. A szakterület specifikus vezetési vonatkozásai.

Kötelező szakirodalom

1. Az örökbefogadás hazai és nemzetközi gyakorlata. Család, Gyermekek, Ifjúság, 2006. 15. évf. 1. sz. 72 o.
2. A javítóintézeti nevelésről Statisztikai Tükör 2014. október KSH, Budapest <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/javitointezet.pdf> 2015. 08. 08.
3. Buda Béla: A házasság és család problémái – a társadalomlélektan szempontjából. Kapocs, 2013. 12. évf. 2. sz. 2-13. o.
4. A segítő krízise in: Csürke J.-Vörös V. – Osváth P. – Árkovits A. (szerk.): Mindennapi kríziseink. A lélektani krízis és a krízisintervenció kézikönyve. Oriold és Társai Kiadó, Budapest, 2009. 249-275. oldal
5. Domszky András (szerk.): Gyermekvédelmi szakellátás. (Hallgatói segédanyag) Budapest, 2004. NCSSZI.
6. Domszky András: A gyermekotthonok működésének szabályairól és követelményeiről. Módszertani levél. Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet, Budapest, 1999
7. Domszky András: Gyermekvédelmi módszertan társadalmi konstrukciója Kapocs, 2011. 10. évf. 3. sz. 2-13.o.
8. Monostori Judit-Murinkó Livia: Család és háztartásszerkezet In Monostori Judit, Őri Péter, Spéder Zsolt (szerk.) (2015): Demográfiai Portré 2015. KSH Népeségtudományi Kutató Intézet, Budapest 153-171. o <http://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/article/view/2485/2178> 2015. 08.08.
9. Fülöpné Andrékó Klára: A nevelőszülőknél élő gyermekek tanulási és magatartási zavarainak kezelési lehetőségei, illetve nehézségei a szakellátásban. Kapocs, 2003. 2. évf. 6. sz. (9. köt.) 46-50. o.
10. Gáspár Károly – Drosztné Kánnai Magdolna – Bán Gabriella: „Se veled, se nélküled”, (A gyermekek védelmének helye a hazai jogi és szociálpolitikai rendszerben) Család, Gyermekek, Ifjúság,

2004. 13. évf. 1. sz. 6-10. o.

11. Gulyás László (szerk.) : A vezetéstudomány alapjai, JATE Pressz, Szeged, 2012.

12. Hantos Ágnes, Jármí Éva: Társas készségek csoportos fejlesztésének lehetőségei gyermek- és lakóotthonokban élő gyermekeknél/fiataloknál. Hantos Ágnes és Jármí Éva (szerk.): Pszichológiai módszerek a munkavállalási készség fejlesztésére. Képzési segédlet a gyermekotthonban dolgozó szakemberek számára. Budapest, 2007. FICE Magyarországi Egyesülete, 89-107. o. (Gyermekevédelmi füzetek)

13. Hegedűs Judit: A javítóintézeti nevelés elmélete. In Hegedűs Judit (szerk.): A javítóintézet világa. Eötvös József Könyvkiadó, 2007 Budapest, 51-63. o.

14. Herczog Mária: Gyermekvédelmi kézikönyv. Budapest, 2001. KJK-Kerszöv, 149-273. o.

15. Hodosán Róza – Rácz Andrea: Szakmai képzésben részesülő, gyermekvédelmi szakellátásban élő fiatalok iskolai pályafutásának vizsgálata. Család, Gyermek, Ifjúság, 2009. 18. évf. 4. sz. 14-24.

16. Hörömpöli Erik – Koplányi Emese: A magyarországi roma népesség 40 éve, az 1971-ben kiadott Kemény-féle módszertani keret alapján. Roma kutatások, 2010: Élethelyzetek a társadalom peremén NCSSZI TÁMOP 5.4.1-08/1-2009-0002.számú kiemelt projekt 71-97.o

17. Jármí Éva: Pszichológusok gyermekotthoni tapasztalatai a családi kapcsolatok működése tekintetében. Kapocs, 2009. 8. évf. 4. sz. (43. sz.) 44-47. o.

18. Józsa Viktor: Kinek jó és kinek kell a gyermekotthon? Család, Gyermek, Ifjúság, 2005. 14. évf. 5. sz. 18-27. o.

19. Kádas István: A nevelőszülői tevékenység ellátásának alkalmassági vizsgálata. (Módszertani segédanyag) Kapocs, 2005. 4. évf. 2. sz. (17. köt.) 44-50. o.

20. Dr. Kálmánchey Márta: Nevelőszülőnél élő gyerekeknél előforduló pszichés problémák. Család, Gyermek, Ifjúság, 2001. 10. évf. 2. sz. 24–29. o.

21. Kerecsi Klára - Kó József - Gosztonyi Géza: A fiatalokúak büntető igazságszolgáltatásának hatékonysága: a fiatalokú elítéltek utánkövetéses visszaesési vizsgálata. Budapest, 2007. Budapesti Szociális Forrásközpont, 66. o.

22. Kiss Máté – Papszt Miklós – Temesi Balázs: Módszertani megjegyzések a gyermekvédelemben végzett vizsgálatok kapcsán. Család, Gyermek, Ifjúság, 2008. 17. évf. 2. szám 25-27. o.

23. Kothencz János: Róluk... értük... I. Szeged, 2009. ÁGOTA Alapítvány, 62-147., 167-179., 202-222., 266-276. o.

24. Rácz Andrea: A kvázi-professzionális gyermekvédelem. Kapocs, 2009. 8. évf. 3. sz. (42. köt.) 48-57. o.

25. Rákó Erzsébet: Gyermekvédelmi intézményekben elhelyezett gyerekek életkörülményei. Belvedere Meridionale, 2014, Szeged. 11-29.

26. Dr. Semsey András: Hogyan segítsünk nekik? Kapocs, 2002. 1. évf. 1. sz. (1. köt.) 40–45. o.

27. Szabóné Szilágyi Zsuzsa – Dr. Patkó Kornélia (szerk.): Segíthetünk? Praktikus útmutató a gyermekek és fiatalok egészségügyi és pszichés ellátásához, gondozásához. Budapest, 2001. FICE magyarországi egyesülete, 75. o.

28. Szakmai szabályzók fejlesztése NCSSZI TÁMOP 5.4.1-08/1-2009-0002. számú kiemelt projekt 109-120.o.

29. Szikulai István: Beszámoló a gyermekvédelmi rendszerből nagykorúságuk után kikerült fiatal felnőttek utánkövetéses vizsgálatáról. Kapocs, 2003. 2. évf. 2. sz. (5. köt.) 22-32. o.

30. Szöllősi Gábor: Hogy fogalmunk legyen róla... A veszélyeztetettség fogalma az amerikai gyermekvédelemben. *Esély*, 2000. 4. sz. 56–64. o.
31. Török Péter: A házasság, mint intézmény: védjük, ne védjük? *Kapocs*, 2005. 4. évf. 2. sz. (17. köt.) 56-64. o.
32. Varga Aranka: Inklúzió a gyermekvédelemben. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2009. 18. évf. 2. sz. 7-15. o.
33. Vetrő Ágnes: *Gyermek- és ifjúságpszichiátria, mentálhigiéné*. Szeged, 1999. JGYF Kiadó, 93. o.
34. Volentics Anna: Bűnelkövető fiatalok reszocializációs gondozása. In: Gordosné dr. Szabó Anna (szerk.): *Gyógyító pedagógia – nevelés és terápia*. Budapest, 2004. Medicina Könyvkiadó, 339-355. o.
35. Volentics Anna: *Gyermekvédelem és reszocializáció*. Budapest, 1996. Nemzeti Tankönyvkiadó, 213-261. o.
36. Volentics Anna: Nehezen nevelhető, inadaptált gyermekek a közoktatás és a gyermekvédelem intézményeiben. In: Dr. Illyés Sándor (szerk.): *Gyógypedagógiai alapismeretek*. Budapest, 2000. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, 602–628. o.

Ajánlott szakirodalom

1. Abrudbányai Tímea – Katics Szilvia – Pesty Tamás – Tüski Anna: *Családok átmeneti otthonai Hollandiában*. *Kapocs*, 2003. 2. évf. 3. sz. (6. köt.) 30-37. o.
2. Dr. András Júlia: Fokozott állami felelősség. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2006. 15. évf. 1. sz. 63-69. o.
3. Dr. Aszmann Anna: A gyermekek egészségi állapota, egészséget befolyásoló magatartása. In: Dr. Aszmann Anna (szerk.): *Egészségvédelem az oktatásban*. Budapest, 1999. Anonymus, 106–107. o.
4. Dr. Ágoston Zsuzsanna - Dr. Deli Judit – Dudás Zoltán – Dr. Lantai Csilla – Dr. Nádai Erika: Az örökbefogadás szabályozásának változásai *Kapocs*, 2012. 11. évf. 4. szám 44-49.o.
5. Bagdy E.: *Pszichofitness*. Animula Egyesület, Budapest, 1997
6. Bakacsi Gyula: *Szervezeti magatartás és vezetés*. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. Budapest, 2002.
7. Balavány György: Két anyával. *Magyar Nemzet (MN mellékletek)* 2006. 03. 18.
8. Dr. Balikó Márta: Az elhelyezési tárgyalás – a gyermek sorsrendezésének fóruma. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2003. 12. évf. 5. sz. 22-29. o.
9. Bálint Noémi: Lélektani szempontok: kérdések és dilemmák. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2006. 15. évf. 1. sz. 46-54. o.
10. Bede Nóra – Vida Zsuzsanna: Sikertelen nevelőszülői kihelyezések. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 10. évf. 2001. 3. sz.
11. Beöthy-Fehér László: Kimenet-szabályozás. (A gyermekvédelmi gondoskodás input oldala) *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2004. 13. évf. 5. sz. 26-30. o.
12. Bogár Zsuzsa (ford.): A gyermekek jogai hazai és külföldi örökbefogadás esetén. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2001. 10. évf. 2. sz. 2-7. o.
13. Bogár Zsuzsa: Kötődés örökbefogadó családokban. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 1999. 8. évf. 6. sz. 11–14. o.

14. Both Emőke: Mít kezdjük a titkokkal? Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 12. évf. 4. sz. 4-12. o.
15. Both Éva – Békés Zoltán: A fővárosi gyermekvédelmi szakellátás 2001-ben. Kapocs, 2003. 2. évf. 1. sz. (4. köt.) 34–47. o.
16. Büki Péter – Negrea Vídia: Speciális szükségletű gyermekek gyermekvédelmi szakellátása. Család, Gyermek, Ifjúság, 2000. 9. évf. 2. sz. 36-37. o.
17. Büki Péter: Alapelvek és alapjogok a speciális szükségletű gyermekek és fiatalok ellátásának megszervezésében. Kapocs, 2002. 1. évf. 2. sz. (2. köt) 42–45. o.
18. Büki Péter: Egyenlő esélyek – egyenlőtlen esélytelenségek avagy a többcélú – iskolai, diákotthoni vagy kollégiumi és gyermekotthoni feladatot ellátó – közoktatási intézmények 2004-ben. Fejlesztő Pedagógia, 2006. 17. évf. 1. sz. 17-22. o.
19. Büki Péter: Speciális szükségletű gyermekek a gyermekvédelmi szakellátórendszer intézményeiben a 2000. évi felmérés alapján. Kapocs, 2002. 1. évf. 1. sz. (1. köt.) 24–29. o.
20. Cseres Judit: Az utógondozói ellátottak vizsgálata I. Kapocs, 2005. 4. évf. 1. sz. (16. köt.) 46-57. o.
21. Csókay László: Egy új fogalom a gyermekvédelemben – a tervezési értekezlet. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 8. évf. 1. sz. 18-21. o.
22. Dr. Deli Judit: Kinek az érdeke? Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 15. évf. 1. sz. 31-35. o.
23. Domszky András – Büki Péter: Gyermekvédelem és gyógypedagógia, avagy különtámogatást igénylők a gyermekvédelem rendszerében. Educatio, 2001. 10. évf. 2. sz. 296–311. o.
24. Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő fiatalok alkohol- és egyéb drogfogyasztása. Kapocs, 2005. 4. évf. 5. sz. (20. köt.) 2-21. o.
25. Európa Tanács Miniszteri Bizottság: A Miniszteri Bizottság 5(2005) számú ajánlása a részes államokhoz a gyermekintézményekben élő gyermekek jogairól. Család, Gyermek, Ifjúság, 2005. 14. évf. 5. sz. 6-7. o.
26. Farkas Adrienne: Álarcok. Magyar Nemzet (MN mellékletek) 2006. 05. 13.
27. Fehérné dr. Mészáros Ágnes: Iskolaérettség, iskolaéretlenség. Kapocs, 2003. 2. évf. 4. sz. (7. köt.)
28. Fővárosi Módszertani Gyermekvédelmi Szakszolgálat: "...sokan vagyunk egyedül..." – Utógondozás, utógondozói ellátás. Budapest, 2010. FŐTEGYESZ, 89. o. + mell. (Módszertani Kiadványok I.)
29. Greenfield, Susan: Identitás a XXI. században. Budapest, 2009. HVG Könyvek, 293. o.
30. Gulyás László (szerk.) : A humán erőforrás menedzsment alapjai, JATE Pressz, Szeged, 2012.
31. Habony Ferencné: Alkalmasság – felelősség. Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 12. évf. 4. sz. 18-25. o.
32. Habony Ferencné: Élet a születés után – Egy krízis-nevelőszülő másfél éve. Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 12. évf. 4. sz. 21-25. o.
33. Hatvani Erzsébet – Papházi Tibor: A javítóintézet utáni életutak. Kapocs, 2003. 2. évf. 2. sz. (5. köt.) 34-38. o.
34. Havas Júlia: Csecsemők és kisgyermekek állami gondozásban – életutak, döntéshozatal és gyakorlat. Család, Gyermek, Ifjúság, 2008. 17. évf. 2. sz. 28-39. o.
35. Herczeg Rita: Gyermeki jogok gyermekotthonokban. Kapocs, 2004. 3. évf. 2. sz. (11. köt.) 22-31. o.

36. Herczog Mária: Bűnösök és büntetések. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 13. évf. 1. sz. 4-5. o.
37. Herczog Mária: Családgondozás komolyan. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 13. évf. 4. sz. 4-5. o.
38. Herczog Mária (szerk., 2007): Kézikönyv a gyermekjogi egyezmény alkalmazásához http://www.tegyesz.hu/file/Szakmai_informaciok/Szakirodalmi_kitekintes/konyv.pdf 2015.. 08. 06.
39. Horváthné Godó Mária: Kinek kellene a gyermekek? Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 15. évf. 4. sz. 36-41. o.
40. Józsa Viktor: Egy csónakban evezünk. Gondolatok az alapellátás és a szakellátás összetartozásáról. Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 15. évf. 2. sz. 25-33. o.
41. Józsa Viktor: Gondolatok a speciális szükséglet megítéléséről. Család, Gyermek, Ifjúság, 2007. 16. évf. 3. sz. 20-24. o.
42. Kerezi Klára: Gyermek, család, társadalom. In: Szilvási Léna (szerk.): Gyermek - család - társadalom. Szociális munka gyermekes családokkal. Budapest, 1996. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, 25–55. o. (u.a.: Kerezi Klára: A védtelen gyermek. Erőszak és elhanyagolás a családban. Bp. 1995. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 11–49. o.)
43. Kibicher Orsolya: A Down-szindrómás gyermekek örökbefogadása. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 13. évf. 3. sz. 20-23. o.
44. Klein Sándor: Vezetés és szervezetpszichológia, SHL Hungary Kft., Budapest, 2001.
45. Kocsis György: Családi hétvége gyermekotthonban nevelkedő gyerekek és családtagjaik részére. Kapocs, 2009. 8. évf. 3. sz. (42. köt.) 58-61. o.
46. Korbuly Ágnes: „Más”-e az örökbefogadott gyermek? Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 15. évf. 1. sz. 17-20. o.
47. Korbuly Ágnes: Alkalmasság – felelősség. (Az örökbefogadásra való felkészülés egyéni, konzultációs szakasza) Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 12. évf. 4. sz. 18-20. o.
48. Kothencz János: Róluk... értük... I-II. Szeged, 2009. ÁGOTA Alapítvány
49. Dr. Kovács Ágnes: Anya- és gyermekvédelem. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 8. évf. 5. sz. 2–10. o.
50. Köteles E.: A kiégés jelensége a szociális szakemberek körében, a prevenció és az intervenció lehetőségei. Segítő szó, A Pálos Károly Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat módszertani kiadványa. 2009. 2-3. szám 27-41. oldal
51. Kráľné Szabó Piroška: Facilitálás a gyermekvédelemben. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 8. évf. 2. sz. 5-6. o.
52. Kráľné Szabó Piroška: Gondolatok a nevelőszülők és a vérszerinti szülők kapcsolatáról. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 8. évf. 5. sz. 11-13. o.
53. Kränzl Nagl, Renate – Makovec, Mattia: A gyermekek hátrányos pozíciója. Kapocs, 2005. 4. évf. 3. sz. (18. köt.) 62-64. o.
54. KSH Demográfiai évkönyv.
55. Kulcsár Mariann: A különböző gondozási helyen nevelkedő testvérek kapcsolattartásának tendenciái az alapellátásban. Kapocs, 2003. 2. évf. 6. sz. (9. köt.) 40-45. o.
56. Mayers Pasztor, Eileen: Egy nevelőszülő vallomása. Család, Gyermek, Ifjúság, 2009. 18. évf. 4. sz.

57. Medveczky Rita: Helyzetkép a javítóintézetekben folyó utógondozás gyakorlatáról I. Kapocs, 2008. 7. évf. 4. sz. (37. köt.) 48-57. o.
58. Medveczky Rita: Helyzetkép a javítóintézetekben folyó utógondozás gyakorlatáról II. Kapocs, 2008. 7. évf. 5. sz. (38. köt.) 40-55. o.
59. Mészáros Krisztina: Sikerek és buktatók az örökbefogadásban. Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 15. évf. 1. sz. 21-27. o.
60. Nagyné Erdély Ildikó: A gyermekotthoni gyámok családgondozással kapcsolatos tevékenységének tapasztalatai. Kapocs, 2003. 2. évf. 6. sz. (9. köt.) 34-38. o.
61. Otti Ernőné – Mitták Tünde – Herczegh Ágnes: Ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek sorsának utánkövetéses vizsgálata. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 13. évf. 4. sz. 20-27. o.
62. Örök befogadás, örökbefogadás. Budapest, 2012. Fővárosi TEGYESZ Módszertani Kiadványok II. 84 o.
63. Papházi Tibor – Szikulai István: Gyermekvédelem és statisztika. Kapocs, 2008. 7. évf. évf. záró szám (39. köt.) 90-104. o.
64. Petróczy E.: Kiegészélkerülhetetlen? Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2007.
65. Pukánszky Béla: A gyermekkor története. Budapest, 2001. Műszaki Könyvkiadó
66. Pulay Klára: Amit az örökbefogadók veszteségeiről tudni érdemes. Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 15. évf. 1. sz. 12-16. o.
67. Rácz Andrea – Szombathelyi Szilvia: Az édesanyák és gyermekeik számára nyújtott csecsemőotthoni ellátás. Kapocs, 2002. 1. évf. 2. sz. (2. köt.) 46-49. o.
68. Rácz Andrea: Gyermekotthonokban dolgozók véleménye a szakmai munka tartalmáról. Kapocs, 2005. 4. évf. 6. sz. (21. köt.) 54-64. o.
69. Rácz Andrea: A gyermekotthoni nevelés kihívásai, a nagykorúságuk előtt álló fiatalok jövőképe. Kapocs, 2006. 5. évf. 4. sz. (25. köt.) 14-31. o.
70. Rácz Andrea: Gyermekvédelemből a felsőoktatásba – a felsőoktatási részvételt befolyásoló endogén és exogén tényezők. Kapocs, 2009. 8. évf. 4. sz. (43. köt.) 34-43. o.
71. Rácz Andrea: Személyes gondoskodást nyújtók munkával kapcsolatos attitűdjeinek vizsgálata. Kapocs, 2006. 5. évf. 3. sz. (24. köt.) 6-15. o.
72. Rákár Natália: Egy család Pest megyéből – avagy „gyerekek a határon”. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 13. évf. 3. sz. 30-33. o.
73. Szabóné Pluhár Bernadett – Szikulai István: Az utógondozói ellátás. Család, Gyermek, Ifjúság, 2002. 11. évf. 4. sz. 33-37. o.
74. Szilvási Léna: A felülvizsgálatok és a facilitálás. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 8. évf. 1. sz. 5-9. o.
75. Szilvási Léna: Örökbefogadás-Identitás-Sajtó-Botrány. Család, Gyermek, Ifjúság, 2005. 14. évf. 1. szám 4-6. o.
76. Szöllősi Gábor: Szociális és gyermekvédelmi jog. Pécs, 1998. JPTE ÁJK Továbbképző Szekció.
77. Tárkányi Ákos: A család válsága – tévhitek és megoldások. Kapocs, 2005. 4. évf. 5. sz. (20. köt.) 56-61. o.
78. Tóth Judit Nikoletta: A gyermekvédelmi szakellátás helyzete a XX. Században. Bp. 2004. Központi

Statisztikai Hivatal, 30. o. (+ 25 tábla)

79. Tüski Anna: Külhoni módszerek hasznosítása a magyarországi gyermekvédelemben. Kapocs, 2002. 1. évf. 3. sz. (3. köt.) 38-44. o.

80. Varga András: A gyermekotthonok és a gyermekjóléti szolgálatok kapcsolatának alakulása – a gyámok szemszögéből. Kapocs, 2005. 4. évf. 4. sz. (19. köt.) 60-64. o.

81. Veres Kinga: A legjobb gyakorlat azonosítása az 5 év alatti gyermekek deinstitutionalizációjában. Család, Gyermek, Ifjúság, 2008. 17. évf. 2. sz. 6-13. o.

82. Vida Zsuzsanna: A nevelőszülőnél élő gyermekek kapcsolattartása. Kapocs, 2003. 2. évf. 2. sz. (5. köt.) 50-52. o.

83. Vincze Krisztina – Szabó Gábor: Örökbefogadó családok mentálhigiénés szolgáltatások iránti igényei. Család, Gyermek, Ifjúság, 2008. 17. évf. 2. sz. 42-52. o.

84. Virágh Gábor: Mennyi időt töltenek a gyermekek a Fővárosi TEGYESZ Átmeneti Otthonaiban? Kapocs, 2003. 2. évf. 3. sz. (6. köt.) 48-49. o.

85. Zenz, W. M.: Beavatkozás dilemmái gyermek-elhanyagolási ügyekben. Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 12. évf. 3. sz. 20-23. o.

Jogszabályok

1. Magyarország Alaptörvénye

2. 72/2014. (III. 13.) Korm. rendelet az örökbefogadást elősegítő és az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről

3. 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról

4. 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról.

5. 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (+ mellékletei) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.

6. 513/2013. (XII. 29.) Korm. rendelet a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony és a helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről

7. 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről.

8. 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

9. 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról.

10. 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről

11. 29/2003. (V. 20.) ESZCSM rendelet a helyettes szülők, a nevelőszülők, a családi napközit működtetők képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról.

12. 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.

13. 25/2009. (XI. 13.) SZMM rendelet az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről.

14. 2005. évi LXXX. törvény a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről szóló, Hágában, 1993. május 29. napján kelt Egyezmény kihirdetéséről.

15. 2013. évi V. tv. a Polgári Törvénykönyvről
Második könyv Az ember mint jogalany 2:1.§ - 2:54.§-ig
Negyedik könyv Családjog 4:1§ - 4:244.§-ig

16. 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

17. A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet

18. 1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet a javítóintézetek rendtartásáról

Ajánlott jogszabályok

1. A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

2. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet.

3. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelete.